

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Za špansko steno.

Več mesecev že traja krvava vojna na španskih tleh. Že izza njenega začetka stoji veliko vprašanje: zakaj sta se Italija in Nemčija udinili generalu Francu in ga podprli? Ali je res strah pred boljševizmom, ki je narekoval Hitlerju ob prihodu italijanskega zunanjega ministra Ciana, da se je vzajemno z Italijo zavzel za nacionalno Španijo generala Franca? Svetovna politika bi ne bila to, kar je, če bi jo vodili miselni vzroki. Za odrom njenega dogajanja so bolj otipljivi, včasih le preposvetni vzroki, ki jo ženejo liki motorji. V letošnjem Mohorjevem koledarju so nekateri teh vzrokov razkriti, Španska meščanska vojna bi jim s svojim ozadjem in razvojem lahko dodala še dva druga.

Italiji in Nemčiji je malo na tem, da postane Španija kedaj fašistična po njenem vzorcu. Oba, Hitler in Mussolini sta izjavila, da fašizem nikakor ni izvozno blago. Še najmanj za Španijo, kjer predstavlja pestra Francova vojska vse prej, kot urejeno in z nacionalno mislijo prepojeno armado. Tudi ni stala Španija vsaj ob začetku krvavega meteža nikakor tik pred komunističnim brezdnom, ker je bilo v njej še dovolj drugih sil, ki bi se temu odločno zoperstavile.

Tedaj in tudi še danes vlada napetost med Nemčijo in Italijo na eni ter državami na evropskem zahodu na drugi strani. Nemčija s svojim revolucionarnim razvojem postaja neprijetna in za evropsko ravnotežje nevarna država, z Italijo pa so imeli Angleži in Francozi še neporavnan račun Abesinije. Slučaji pa, kakor je abesinski, se v mednarodnem življenju le težko pozabijo.

Z vmešavanjem Nemčije in Italije v španske zadeve so bili interesi Evrope nagloma prevrženi na evropski jugozahod. Anglija in Francija sta si dejali, da ni od fašizma pričakovati nikakega pomirjenja in nikakega sporazuma in sta s svoje strani podprli madridsko vlado.

Izprva malenkostni vzroki vmešavanja evropskih držav v španski spor so zadobili novo obliko, ko se je zavzela za rdeče Špance sovjetska Rusija. Madridska vlada je plavala vedno bolj v komunistične vode in v svoji veliki zadregi pozdravljala sovjetske za rešitelje svobodne Španije. S tem trenutkom je postalo za Evropo nekoliko bolj jasno, da Španska meščanska vojna ni več navadno otroško igranje. Hkrati so se Španske fronte ustale, socialisti so razmetavali zlato za orožje, Franco pa je stal pred odločitvijo, ali se izreče za nadaljno opustošenje španske zemlje ali pa ustavi večje bitke. Tedaj se je osrčje španskega spora preselilo v kabinete evropskih vlad.

Francija je predložila svoj načrt, naj evropske države sklenejo pogodbo, da se v španske zadeve ne bodo vmešavale. Medtem ko tečejo uradna pogajanja za sklenitev take pogodbe, pa so se države veselo vmešavale naprej, samo na več javno in uradno. Nemčija je ukinila uradno svoje dobave generalu Francu, medtem se je ob španski obali izkrcalo 5000 nemških „prostovoljcev“, nemške ladje pa so začele „slučajno“ križariti v španskem morju. To je pravcata vojna za špansko steno. Anglija je sedaj previdno na delu. Preprečila je, da bi se s Španijo bavila Zveza narodov; tolik forum bi moral postati vsekakor kočljiv za razvoj. Angleški in francoski zunanji minister kratkoma nista šla v Ženevo k zasedanju in zato je moral ostati doma tudi urni sovjetski advokat Litvinov. Španijo sedaj rešuje London. Anglija in Francija sta izdelovali nov predlog, naj se vmešavanje in posredovanje v španski vojni najstrožje nadzoruje. Za ta predlog sedaj gre. Italiji je Anglija popustila glede Abesinije; angleški poslanik v Addis Abebi je odpoklican in na njegovo mesto pride angleški konzul. To se z drugo besedo pravi: Če ti, Italija, popustiš v Španiji, smo Angleži pripravljene, da ti

priznamo Abesinijo. Tako je prišlo minuli teden do sredozemskega sporazuma med Anglijo in Italijo. V zadregi so sedaj Nemci, ker svoje Abesinije — kolonij — še niso zasedli. Zaenkrat križarijo nemške ladje po španskih vodah veselo naprej in ustavljajo ladje španskih socialistov, nemški listi pa govorijo gromovite besede za nacionalno Španijo in proti komunistični nevarnosti.

Italija je dosegla svoj cilj in njene skomine po Španiji kopnijo. Danes se italijanski diplomati že pogovarjajo z Angleži, kako zaježijo španski val in ga umirijo. Če bo angleški zunanji minister Eden zamogel v svojem parlamentu poročati, da se je Italija izkazala kot zaščitnica miru, bodo Angleži mirno dopustili, da stari abesinski neguš ne bo več prestopil praga palače Zveze narodov. Angleži so predobri računarji in cenijo trenutni gotovi mir višje od nesigurne bodočnosti.

V Berlinu se seveda pojavlja nevolja nad Italijo, ki pušča cilje fašizma v nemar in dovoljuje, da komunistični strah straši naprej po Evropi. Angleži velikega nemškega zanimanja za Španijo sploh ne morejo razumeti v nemškem smislu, ker je zanje španski spor kvečjemu nekaka družinska za-

deva med Anglijo, Francijo, Italijo in kvečjemu se Portugalsko. Njihova pogodba z Italijo ne nosi zastonj naslova „sredozemska“, četudi meni Španijo. Celotitalijani že pritrjujejo, da se je Nemčija presilno in preočito zavzemala za Španijo, s katero ni ne mejaš in še manj sorodna. Nemškega boja proti komunizmu romanske države ne morejo razumeti ali mu vsaj ne verjeti, ker pač le predobro poznajo težnje narodno-socialističnih voditeljev. Nekdanjih nemških kolonij pa z dobro voljo ne bodo dale nazaj, ja, riskirale bi najbrže tudi malo rožljanja z orožjem.

Za špansko steno izgleda torej sila preprosto, le premnogi odvrne od dogajanja za kulisami svetovne diplomacije razočaran oči. Saj gre v resnici samo za kose zemlje, gospodarsko moč in vojaško premoč. V tem je tudi velika nevarnost. Kajti v ozadju vsega dogajanja na zemlji in tudi v Španiji je vendar srdita borba duhov za nadvlado. Za to borbo vesta najbrže samo dva: Vatikan in Moskva. In zanju zamore biti Španija samo mala predigra odločilnega spopada. Ostali svet se bo medtem sukal naprej po pravilih preproste otroške igre z vedno veselim koncem.

Kancler o avstrijskih odnošajih do Jugoslavije.

Beograjska „Pravda“ priobčuje začetkom tedna izjavo kanclerja dr. Schuschnigga o vprašanjih, pred katerimi se nahaja avstrijska država in o avstrijskih odnošajih napram sosednim državam. Med drugim je kancler izjavil:

„Naloga, ki jo ima letos rešiti ne samo Avstrija, marveč vse ostale države, zlasti v Podonavju, je v prvi vrsti oživljenje gospodarstva. Nobena država tega ne mora storiti sama, marveč je treba za to skupnih naporov več držav in zato najprej skupne volje za sodelovanje med državami. Čim ojačimo in poglobimo gospodarski promet med posameznimi državami, je s tem ustvarjena tudi bolj ugodna politična atmosfera in s tem smo doprinesli k ohranitvi in zagotovitvi evropskega miru. Evropsko obzorje zakrivajo neprestano težki viharni oblaki in le dejavna volja za mir in resnična mirovna politika jih moreta razgnati ter jih bosta razgnali.

Naše prizadevanje je slej ko prej usmerjeno tako, da bi živeli z vsemi sosedi v dobrem prijateljstvu in da bi z njimi sodelovali na gospodarskem in kulturnem področju. Zato nam je v veliko zadovoljstvo, ker se v Jugoslaviji pojavlja vedno večje razumevanje za našo politiko. S tem se ustvarja ozračje zaupanja, v katerem bi se mogla urediti vprašanja, katerih drugače ni mogoče obvladati.

Naše prijateljske zveze z Italijo in Madžarsko niso nikakor izključnega značaja, kakor tudi ne naša pogodba z Nemčijo. Te pogodbe ustrezajo samo splošnim potrebam miru ter gospodarskemu in kulturnemu sodelovanju. Zato predstavljajo uporabno in sposobno podlago za poglabitev naših odnošajev z ostalimi državami. Mislim, da ne govorim samo v interesu Avstrije, če v početku novega leta izražam upanje, da se bo v prihodnjih mesecih pokazal lepši napredek v tej smeri.“

Kanclerjeve letošnje besede o potrebi izboljšanja odnošajev Avstrije do sosednjih držav vzbujajo sosebno med pripadniki narodnih manjšin dobro upanje, v kolikor se bodo državni posluzili tudi vprašanja drugorodnih narodnih manjšin v svojih državah kot važnega sredstva za medsebojno zblizanje. Ni slučaj, se nam zdi, če čujemo vedno bolj pogosto tudi iz vrst nemške manjšine v Jugoslaviji klic, naj nemški rojaki v Avstriji zadovoljivo

rešijo vprašanje koroških Slovencev, ker bo taka rešitev ne samo v prid nemški manjšini v Jugoslaviji, marveč v izdatno izboljšanje prilik med Jugoslavijo in Avstrijo. Za izboljšanje je seveda treba boljše volje, kot jo je pokazalo dunajsko nacionalno glasilo, ki jadicuje nad obupnimi šolskimi razmerami Nemcev v Sloveniji, istočasno pa dostavlja v primeri z našim položajem: „Trenutni položaj šolstva na Koroškem je uspeh večletnega razvoja in je doslej odgovarjal želji pretežne večine slovenskega ljudstva, ki je polagalo važnost na to, da se otroci poleg slovenskega jezika naučijo temeljito tudi nemščine,“ ter ugotavlja, da je ostalo v deželi domala vseh 80 dvojezičnih šol nedotaknjenih, in zaključuje: „Kdor hoče nanovo urejevati šolsko vprašanje koroških Slovencev, naj ne pozabi šolske stiske Nemcev v Sloveniji!“ S takim enostranskim pisanjem očitno ni pomagano ne manjšinam, še manj pa koriščeno državam. Le kdor vidi lastne nedostatnosti in krivičnost, mu je zblizanje s sosedom resnično pri srcu.

Jugoslavija in Bolgarija.

Dne 24. t. m. bosta Jugoslavija in Bolgarija podpisali pogodbo večnega prijateljstva. Četudi je besedilo te pogodbe splošnega značaja, vendar ji pripisujejo izreden pomen. Dunajska „Reichspost“ ji je minuli teden posvetila uvodnik, v katerem beremo med drugim:

„Ne da se danes še točno pregledati, kolike politične važnosti je nova pogodba, ki zagotavlja mir med obema državama. Nekateri krogi jo označujejo že kot napoved vstopa Bolgarije v Balkansko zvezo. To bi pomenilo, da se Bolgarija odreka osišču Rim—Berlin in svojim revizijskim težnjam, posebno pa doslej zahtevanemu dostopu do Egejskega morja. Vendar je bolj verjetno, da odpravlja pogodba vsa doseđanja nasprotja obeh držav... Na vsak način pa zaključuje prijateljski pakt med Jugoslavijo in Bolgarijo dobo napetosti in je zato velike važnosti za mednarodno mirovno akcijo. Bolgarija na Balkanu ni več osamljena, jugoslovanska politika pomirjenja z zahodom in severom napram Italiji in Ogrski beleži svoj uspeh sedaj tudi na vzhodu. Združitev obeh slovanskih držav na Balkanu pomeni politični položaj, ki ma dalekosežne možnosti nadaljnega razvoja.“

Posebno navdušenje je sklenjeno prijateljstvo med obema slovanskima državama na jugu vzbuj-

dilo na Balkanu in med državami Male zveze. Ne najzadnje je dokaz, da se nahaja Jugoslavija v rokah dobrih in previdnih krmarjev, ki dosledno nadaljujejo mirovno politiko velikega kralja-Zedinitelja.

Prepir okoli Španije.

Francoski listi so minuli teden objavili vest, da gradi Nemčija v španskem Maroku kosarno za svoje prostovoljce. Vest je vzbudila veliko vznemirjenje, pri Nemcih pa ogorčenje. Nemci odločno tajijo, da bi gradili kosarne, Francozi pa so pripravljene doprinesti dokaze. Francoska vlada je Berlin posvarila ter odpravila svoje sredozemsko vojno brodogradnjo k afriški obali.

Anglija je pospešila korake, da odvrne vmešavanje evropskih držav v špansko meščansko vojno. Baje bo v kratkem sklical konferenco šestih držav (Nemčije, Italije, Mosve, Pariza, Portugalske) in izsilila njihov pristonek na odpoklic vseh prostovoljcev. Število slednjih cenijo poznavalci položaja na več desetisoč.

V veliki meri zavisi bodoči razvoj od stališča Nemčije, ki je v španskem sporu znatno angažirana. Od volje Adolfa Hitlerja in nemških generalov zavisi, ali se bo Evropa zapletla prejkoslej v vojno velikega obsega in usodepolnih posledic.

V Španiji se bojujejo celo psi. Nek francoski list poroča o bitkah v predmestju Madrida, da so skupno z rdečimi vojaki napadali nacionalne čete psi-volčjaki. Po artilerijskem ognju se je priplazila pred nacionalistične postojanke skupina dresiranih psov-volčjakov, ki je nenadoma skočila strazam v goltance, jih nekaj zgrizla do smrti, druge razmesarila. Pse so vodili vojaki, ki so jim dajali ruska povelja. Opraviti imamo torej z najnovejšim izumom sovjetske vojne tehnike: namesto pehote bodo odslej po prvem ognju jurišali v nasprotno vrsto dresirani psi-volčjaki.

Napetost med Turčijo in Francijo. Ob sirsko-turški meji leži dežela Aleksandreta in se nahaja pod francoskim protektoratom. Večina prebivalcev te dežele so Turki. Zato se Turčija že dalje časa prizadeva, da bi si to ozemlje priklopila. Pogajanja s Francijo pa so očitno neugodno potekla, ker so se ob meji sedaj začele zbirati turške čete. Izgleda, da bo Turčija ob neuspehu pogajanj zavzela Aleksandreto s silo in se pri tem malo brigala za Zvezo narodov. S tem bo svet za nov mednarodni spor bogatejši.

Poljski odmik od Nemčije. Veliko pozornost je vzbudil govor zunanega ministra Becka na zasedanju sejma. Minister je med drugim dejal: „Nahajamo se na prelomu dveh dob in sicer med polomom doseganja mirovne organizacije Evrope in novimi mirovnimi poizkusi. Na tej prelomnici znova poudarjamo zvezo Poljske z Francijo, ki pred-

stavlja višek razvoja poslednjih mesecev. Poljska in Francoska soglasno vrednotita pomen medsebojne zveze in to je najboljši dokaz, da obstoja med njima prijateljsko razmerje, ki bo ohranilo svoj pomen tudi ob morebitnih novih mednarodnih pogajanjih.“ — Beckov govor so vzeli Francozi z navdušenjem, Nemci pa z nevoljo na znanje.

Holandska je svatovala. Minuli teden se je v nizozemski prestolnici Haagu vršila nad vse svečana proroka prestolonaslednice Julijane s princem Lippe-Biesterfeldskim. Mesto je bilo prenatrpano ljudi, vsepovsod so visele zastave kraljevskega doma, kraljevska palača pa je bila vsa zavita v srebrne niti. Poročni par je ljudstvo navdušeno pozdravljalo, poročni pridigar mu je v imenu vsega holandskega naroda izrekel iskrene čestitke. Princeza Julijana bo nekoč nizozemska kraljica, njen sogrog pa je na poročni dan dobil naslov Njegovo kraljevsko Visočanstvo princ nizozemski. Kralj po ustavi ne more postati.

Bolezen sv. očeta. Zadnja poročila javljajo, da gre sv. očetu na bolje. V bolniški sobi sprejema kardinale in druge osebe in se živo zanima za predstojeci evharistični kongres v Manili na Filipinih. Vesti o napetem položaju v Evropi pa mu pridržujejo. V očigled njegovi visoki starosti bi zopetno poslabšanje njegove boleznii ne presenetilo.

Krščanska šola.

Šolstvo je med najvažnejšimi področji države. Vzgoja mladine v pošten in življenja zmožen rod, to vzvišeno nalogo si v našem času nadeva predvsem država in jo večji ali manjši meri vrši ob opori Cerkev.

Kaka je krščanska šola? Sv. oče Leo XIII. že je povdaril, da mora biti krščanska šola postavljena na fundament nepokvarjene, žive vere. — Krščanski stariši imajo pravico zahtevati, da šola ne nasprotuje družinski vzgoji, marveč da družinsko vzgojo pospešuje, podpira in nadaljuje. Srečen rod, čigar mladina raste iz družine ob dobri šoli!

Premalo se stariši zavedajo velike svoje pravice, ki jo imajo do šole. Malomarnost in neukost sta krivi, da mnogi stariši brezbrizno gledajo, kako šola njihove otroke pokvarja, domu odtuja in s tujim naukom napolnjuje.

Taka bi morala biti vsepovsod odločnost starišev: V nemškem Oldenburgu je tamošnja pokrajinska vlada pred mesecem odredila, da se ima odstraniti križ iz šolskih prostorov. Za odredbo se je skrivala zlobna namera, odtegniti mladino vplivu Cerkev. Čim so se stariši zavedli dalekosežnosti vladnega koraka, so se strnjeno postavili v bran. V masah so demonstrirali pred vladnim poslopjem, otrokom prepovedali obisk šolskih po-

slopij, v katerih so odstranili križ, poslali so takoj deputacijo h kanclerju, naj nemudoma razveljavi odredbo, zraven pa še molili, da bi Bog razsvetlil oblast in mladino rešil grozečega brezboštva. Kakor morje ob viharju je valovalo med oldenburškim ljudstvom v tistih dneh in vznemirjenje ni potihnilo dotlej, da je pokrajinska vlada na višji ukaz razveljavila odredbo o odstranitvi križa iz šol. Zavedno krščansko ljudstvo — v Nemčiji — je slavilo zmagoslavje, se zahvalilo oblasti za razumevanje svojih teženj in še Bogu, ki mu je naklonil toliko dobroto.

Ta odločnost in neustrašenost nemških starišev mora tudi v naše vrste. Tudi pri nas je morsikod v šolah veliko pomanjkanje živega krščanstva. Sicer se ne odpravljajo križi s sten šolskih sob, a dostikrat trgajo učitelji, ki se svoje vzvišene vzgojne naloge še niso zavedli, križ iz src rastoče mladine. V pero nam sili slučaj iz neke obdravske župnije, koder ima tamošnji nadučitelj temno veselje za tekmovanje z dušnim pastirjem za svojo veljavo pri mladih in odrastlih in sicer tekmovanje v obliki, ki nima nikakega opravka s plemenitostjo in duhovitostjo.

Bridka se mora neodločnost starišev maščevati po mladini v tem, ker mirno zrejo, kako šola mladi rod odtuja družini s tem, da mu jemlje in odreka znanje maternega jezika. Otroci naših šol postajajo tujci v svojih družinah. Z domačim maternim jezikom odlagajo tudi plemeniti življenski nauk starišev, ostajajo tujci v božjem svetu in še tujci v kmečkem življenju. Glavno načelo krščanske šole je v sodelovanju učiteljstva s stariši v pogledu mladinske vzgoje. Krščanska šola mora družinsko vzgojo nadaljevati, gojiti mora spolno skrbjo dragoceno cvetlico družinskega nauka ter mladino ohraniti vero v tri velike življenske vrednote; v Boga, narod in domovino. Šola, ki tega ne izpolnjuje, nima nikake pravice, da se imenuje krščanska.

Resnica je, da so bile že tolike prošnje starišev po boljši ureditvi našega šolstva zaman. V času, ko je gospodoval deželni in njenemu šolstvu izključno samo liberalizem, ni bilo drugače pričakovati. Drugače pa je sedaj, ko hoče država vrniti šoli, kar ji gre po krščanski postavi. Sedaj je še enkrat in sicer v podvojeni meri potrebna tudi odločnost starišev. Stariši morajo videti jasno pred seboj vse posledice, ki bodo sledile iz zanemarjene ali pomanjkljive mladinske vzgoje: mladina, kateri so ubili njen plemeniti čut, njeno nežnost in njeno naravnost, mladina, katero so opravili za lepa leta otroške rasti, ta mladina se mora in se bo s surovostjo

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(13. nadaljevanje.)

„Plemenita gospica,“ je rekel zdravnik v grškem jeziku, o katerem se je bil prepričal, da ga evnuh ni razumel, „odpustite gorečnosti krščanskega prijatelja. Akoravno nosim to obleko, sem služil pod vašim slovitim očetom. Mislim, da izpolnujem svojo dolžnost, ako služim tudi hčeri velikega Hunijada.“

„Prijazni tujec,“ je odvrnila vjetnica, „jaz nisem pripravljena na tako srečanje. Zahvaljujem te za tvoje sočutje, toda človeška pomoč meni ne more pomagati.“

„Bog deluje z majhnimi sredstvi, plemenita gospica,“ je dejal Škender, „in z njegovo pomočjo dosežemo uspeh.“

„Bojim se, da je smrt moja edina rešitev,“ je odgovorila Iduna, „in še več, bojim se, da ta rešitev ni tako blizu kakor si mislijo moji zatiralci. Vendar ti si zdravnik; povej mi, kdaj me narava reši.“

In iztegnila je svojo roko, ki jo je Škender prijel in spoštljivo poljubil. „Plemenita gospica,“ je rekel, „moja spretnost je samo pretveza, da sem mogel dospeti v to zidovje. Edini talisman, ki ga nosim seboj, je sporočilo od vaših prijateljev.“

„Ali res!“ vsklikne Iduna ginjeno.

„Brzdajte se, plemenita gospica,“ je rekel Škender in ji segel v besedo, „zatajujte se. Ako bi bili vi kdo drugi in ne Hunijadova hči, bi si ne upal lotiti se tega drznega dejanja. Toda jaz vem, da

gospica Iduna ni podvedovala od svojih prednikov samo ime, nego tudi njihovo junaško dušo. Ako je bil kdaj trenutek v njenem življenju, v katerem je treba zbrati vse svoje moči, je ta trenutek sedaj prišel. Zdravnik, ki govori z njo, in njegov služabnik, ki čaka v bližini, sta dva izmed najbolj udanih prijateljev gospice Idune. Ničesar ni, česar bi se onadva ne lotila, da jo osvobodita; izmislila sta si načrt za beg, o katerem sta trdno prepričana, da se posreči. Da se pa vse dobro izteče, bode morala ona prestati mnogo strahu, prenesti mnogo naporov, nevarnosti, pomanjkanja in težav. Ali je gospica Iduna pripravljena vse to pretrpeti in poskusiti?“

„Plemeniti prijatelj,“ je odvrnila Iduna, „kajti jaz ne morem misliti, da si tujec, in nikdo drug: kakor kak junaški vitez se je mogel lotiti te skoro izgubljene zadeve; upam, da se nisi zmotil v mojem značaju. Jaz sem sužnja, in ako mi nebesa ne bodo pomagala, bom kmalu onečaščena. Moja prostost in moja čast sta v enaki nevarnosti. Nobenega trpljenja in nobene nevarnosti ni, ki je ne bi z veseljem pozdravila, samo da bi imela vsaj iskro upanja, da zadobim zopet svobodo in obvarujem svojo čast.“

„V vas je duh, na katerega sem računal; sedaj pa pazite na moje besede, gospica. Poiščite danes zvečer katerokoli priložnost in povejte svojim gospodarjem, da se počutite nekoliko bolje vsled mojega obiska in da izrazite svoje zaupanje v mojo spretnost, jaz pa bom dajal taka poročila, da ne bode težko vsak dan se sniti. Za sedaj pa z Bogom! Princ Mohamed čaka zunaj in rad bi govoril z njim nekoliko besedi, predno grem.“

„In, ali se moramo ločiti, ne da bi se seznanila z velikodušnimi prijatelji, katerim sem dolžna hva-

lo za tako udanost, ki me skoro sprijazni z mojo usodo?“ je rekla Iduna.

„Oseba, ki je preoblečena prodrla v ta seraj, da reši gospico Iduno,“ je odgovoril Škender, „je knez Nicej.“

„Nicej!“ je vzkliknila Iduna. „Glas, ki ga čujem, gotovo ni glas kneza Niceja, in ravno tako ni njegova postava, ki jo gledam,“ je pristavila, ko je odgrnila pajčolan. Poleg nje je stala visoka postava armenskega zdravnika. Zagledala je njegov temnobarveni in neznani obraz in se v krasni zadregi obrnila v stran.

„Jaz sem prijatelj kneza Niceja,“ je rekel zdravnik. „On je tukaj. Ali naj pride bližje? Aleksis,“ je zaklical Škender, ne da bi čakal njenega odgovora. Zdravnikov služabnik se je približal, toda evnuh ga je spremljal. „Vse je dobro,“ je rekel Škender Kafliisu. „Sto moženj je naših. Toda brez dvoma z vsako drugo pomočjo bi bil slučaj brez upanja.“

„Samo en Bog je,“ je rekel evnuh in gladil svoj rubin tako svitlega obraza kakor dragulj sam. „Še nikdar se nisem kesal, da sem podpiral može znanosti. Princ čaka zunaj. Pojdimo!“ In prijel je Škendra za roko. „Kje pa je tvoj služabnik? Kaj delaš tamkaj?“ je vprašal evnuh Niceja ostro, ko se je obotavljal zadaj in poljubljal Idunino roko.

„Prosil sem gospico malega darila, da bi mogel v kavarno,“ je odvrnil Nicej, „vi pozabljate, da ne dobim jaz nobene od sto moženj zlata.“

„Res je,“ je rekel evnuh, „nekaj je na tem resnice. Tukaj, deček, tu imaš pijaster. Jaz rad podpiram može znanosti in vse, ki so v njih družbi. No pojdi in ne potrosi celega pijastra v enem jutru, deček; kadar bo lepa sužnja ozdravljena, me spomni, morebiti ti dam še enega.“

in brutalnostjo maščevala nad onimi, ki so zakrivili njeno pokvarjenost.

Dvoje bi položili vsem starišem, ki so dobre volje pri vzgoji svojih otrok, na srce: **Skrbite tudi vi, da bo naša šola vseskozi krščanska, da bo vzgajala krščansko mladino!** To tirja od vas božja in naravna postava, to mora od vas tirjati vaša mladina. **Skrbite še za to, da priborimo materni besedi v naši šoli mesto, ki ji gre, da bo po materni besedi zajamčena vez med šolsko in družinsko vzgojo!** Tudi to tirja od vas božja in naravna postava in na to ima sveto pravico vaša mladina.

Živimo v časih, ki tirjajo odločnost. Preresni so naši dnevi, da bi v njih še naprej ostajali brezbržni in malomarni. Posebne odločnosti pa je potreba, če gre za najdragocenejši zaklad naših domov: za bodoče gospodarje in gospodinje. Za to odločnost vam bo hvaležna država, v kateri živite, hvaležen vam bo zanjo narod, čigar člen ste, najbolj pa vam bo nekoč za to hvaležna mlada, ki bo spet v polni meri zamogla izpolnjevati eno največjih zapovedi tuzemskega življenja: spoštovanje starišev in z njim dolgo in dobro življenje.

DOMAČE NOVICE

Desetnik Pobrežnjakov Tinej.

Za pust pripoveduje Matevž Rainer.

Preden gremo v Tinejevo pustno prigodo, je dobro, da vas seznanim z glavnim junakom svoje povesti.

V krstni knjigi v Št. Ilju ob Dravi je zapisano, da je bil Pobrežnjakov Tinej rojen leta 1832 pri pd. Maticu v Pulpačah kot deseti otrok ali desetnik. Pisal se je Martin Fajnik. Pulpače so bile tedaj še ugledna vas, in ob neki poroki so tedanji župnik lipški dejali pulpaškemu ženinu, ki je prišel po nevesto v Lipo: „Ženin, ti popelješ svojo nevesto Uršo v štimane Pulpače, čir Drava mimo tače.“ Torej štimane so bile nekaj Pulpače in štiman tudi njihov rojak Tinej.

Izmed desetih bratov in sester je bil Tinej najmanjši, meril je komaj meter in pol, obraza je bil rdečeličnega in obritega, hodil je nekoliko upognjeno in pri govorjenju rad nosljaj. Kadil ni. Ob nedeljah je navadno nosil fraku podoben jopič in napol-cilinder, pod pazduho pa rdeč dežnik. Menda je svoječasni pisatelj podlistka „Tine in Barigeljc“ v „Miru“ vzel mušter po našem Tineju.

Rad je naš junak hodil v cerkev v oddaljeni Št. Ilj. Pridige je poslušal z veliko pazljivostjo. Drabosnjakovi igri „Kristusovo rojstvo“ in „Kristusovo trpljenje“ je znal povečini na pamet. Vlogi Judeža in smrti je pa na zahtevo in primerno darilo kar poljubno zaigral.

S tem smo v prvem delu naše prigode. Tedaj se je vdajala Hobjanova Nana h Kobanu v Čršnje. To je bilo na pustni torek leta 1900. Gostoljubna Hobjanova mama so nam fantom prinesli svinjine in klobas. Za denar, ki smo ga dobili pri zapenjanju, smo si kupili sodček piva in za starejše nekaj žganja. Pa pride nenadno med nas Tinej in začne govoriti o starih cajtih in še svojo priljubljeno povest o „merkovci“. Mi pa bi bili radi slišali Tineja v vlogi Judeža in smrti iz Drabosnjakove igre.

Predvidno smo začeli. Treba je bilo najprej Tineju par krepkih požirkov. Vse mu je napivalo, še najbolj Jožej. Hanzej, Albin in Tevžej, vprek je šlo: Tinej pij, Tinej pij! Tinej je bil že dobre volje, ko nenadno vstopi v sobo njegova svakinja Zefa in mu naroči, naj bo ob 2. uri zjutraj pripravljen, da žene z njo kravo Riklo v Beljak na semenj. Tinej obljubi. Na naše vprašanje Zefa še pojasni, da je njena Rikla taka „bzanja“, da je ne more več goniti na pašo.

Nam fantom je bilo o kravi Rikli več znano. Njenega stalnega nemira je bil kriv vseh muh polni Mežnarjev Juri. Bil je izvrsten godec, znal je vrhutega oponašati vsako žival, da si moral le prečesto gledati za ptico, psom ali mačkom in si začuden nagledal Jurija. Posebno dobro je Jurij znal oponašati komarje in obade. Že od daleč je slišal Zefa in njen pogovor z Riklo, pa se je rad skril za kak plot ali Hobjanove ostrvi ter ponašal mušje brenčanje: bzz, bzz, bzz. Rikla je en čas pogledovala, skušala ubogati na Zefine klice „Rikla coov, Rikla coov“, nazadnje po navadi svojih sovrstnic dvignila rep in zbežala na vso sapo. Zefa pa zanjo s strašnim krikom.

To smo fantje vedeli o Zefi in Rikli. Ko pa smo sedaj slišali, da hoče Zefa kravo prodati, je bilo seve na nas, da to zabranimo in ženki ohranimo njeno dobro kravico. Tinej je moral zato postati naša žrtev. Vedno bolj smo mu napivali, da je za-

šel žareti njegov obraz ko ogenj. Kmalu nam je zaigral Judeža. Hodil je po sobi gor in dol, si puil lase in vpil, nazadnje pa se hotel obesiti, pri tem pa telebnil na vse štiri. Svojo drugo vlogo, smrt, je zaključil tako, da je priletel hčeri Miciji naravnost v naročje. Ko je končal, pa spet na Riklin račun: Tinej pij, pij! Konec je bil seveda ta, da je ostala Rikla pri Zefi in Zefa pri Rikli, Tinej pa pri obeh v najhujši zameri.

Otroci so Tineja ljubili. Zmiraj so bili okoli njega in ga dregali za basni. Najrajši so poslušali tisto o miški, ki je lezla čez plot in si trebušček pretrgala. Kako so malčki sočustvovali z ubogo živalico!

Tinej je vsako leto romal: v Podgorje, na sv. Višarje in celo dvakrat k sv. Hemi v Krko. Vedno nam je prinašal kako sladkost s svojega potovanja. V gostilno je hodil le parkrat v letu in sicer na semenj, na bal in na pust. Tedaj si je vedno privoščil masno pečenko kot kak gospod. Rad se je udeleževal ženitovanj, posebno so mu ugajale take s starimi šegami in navadami. Celu zaplesal je kljub svojim številnim križem na hrbtu. Vsaka Ločanarca je šla rada z njim na raj. Saj je bil tudi fant od fare, vedno vesel, pri „štajrišu“ je še katero zapel, zajuckal in vdaril v pod. Delal je zelo veliko. Še mlad je rezal šoto pri Trgu, pozneje zidal ob jezeru, v jeseni in zimi pa mlatil pri kmetih. Prihranil si je toliko, da si je vsako leto privoščil pitanega prašička za zimo in „dero“.

Ker je bil samec, si je sam kupal in celo dobro kupal. Mnogo se je hudoval, da je desetnik, a ne deseti fant v družini. Vmes namreč je bila deklica. Kot deseti brat je bil mogel, tako nam je trdil, ljudstvu veliko pomagati, kakor v sv. pismu egiptovski Jožef. Pa je kljub temu zaslovel naš Tinej, da še danes živi v ljudskem izročilu nanj spomin, Znal je namreč „panati“ podgane. No o tem pa prihodnjič.

Kočevski Nemci in mi. Dunajsko nacionalno glasilo priobčuje v minulem tednu daljši članek z naslovom: „Deutsches Schulerend in Slowenien“, kjer pravi med drugim: „Medtem ko je koroškim Slovencem brez nadaljnega odprta pot, da poučujejo svojo mladino v dopolnilnem jezikovnem pouku v slovenščini — naj omenimo, da je imela nedavno Slovenska prosvetna zveza v Celovcu poseben tečaj za voditelje slovenskega zasebnega pouka — in lahko na podlagi obstoječih avstrijskih zakonov ustanovljajo zasebne slovenske šole, je to po jugoslovanskem šolskem zakonu nemogoče, ker prizna ta samo javne državne šole. Zato nimajo nemški otroci v slovenskem ozemlju po večini nobene možnosti, da bi bili delezni nemškega šolskega ali hišnega pouka. Izpostavljeni so brezobzirni slovenizaciji. V mnogih krajih jim slovenski učitelji prepovedujejo nemški medsebojni pogovor in nemški pozdrav. Če se hoče sedaj šolstvo koroških Slovencev na novo urediti, potem se ne sme pozabiti šolske stiske Nemcev v Sloveniji.“ — Mi se pa začudeni vprašujemo, kedaj vendar bodo koroški Nemci iz ljubne do svojih sorojakov pristali na ureditev našega šolstva.

Sprejeli smo: Cenjeni g. urednik! Priznati Vam moram, da mi je postalo branje našega lista nujna potreba. Le prerad se gospodar zarije v svoje skrbi in pozabi na svet okoli sebe, šele če ga kaj dregne, se ozre naokoli. Prav imate, če trdite, da je treba v našem času bistro zreti po svetu in nje-ga dogodkih in jih tudi pravilno preso-jati. Gorje, kdor bi naša leta prespal v svojih malih skrbeh in težavah in pozabil na to, kaj se godi okoli njega! Razvoj bi šel preko njega in ga nekoč postavil pred vprašanja, katerim ne bi mogel biti več kos. Zato sem Vam iz srca hvaležen, da zamorem s pomočjo našega lista slediti času in njegovim prilikam in si po njem naravnati svoje in svoje družine življenje. Udani Vam J. K. v D. — (Lepe besede vrlega naročnika veljajo pač v prvi vrsti našim sotrudnikom in jih s tem naslovimo nanje. Ur.)

Čast, komur čast! (Moos—Blato.) Naš župan Franc Dobrovnik obhaja desetletnico, odkar je bil prvič izvoljen za predstojnika naše občine. Ob njegovem godu se je zato zbralo veliko ljudi, da pozdravi slavljena in mu vošči vse najboljše. V imenu obč. odbornikov je govoril zdravico podžupan Miha Sadjak ter g. županu želel, da bi še dolgo vodil blaško občino kljub velikim težavam sedanjega časa. V imenu občanov ter lovskega društva ga je pozdravil posestnik Lojze Milač, narkar so lovci oddali salvo, topiči so zagrmeli, pevci zapeli slavnostno „Oj slavljeneč današnjij“, tamburaši pa zasvirali podoknico. Sledila je v njegovi gostoljubni hiši vesela domača zabava. Obenem

je zbrana družba počastila še drugega Franca: mladega Trampuša iz Doba. Mamka-županja so imeli obilo truda, da so postregli vsem došlim. Bog jim povrni gostoljubje, slavljencema pa kličemo: Še na mnoga leta!

Koš novic. (Rinkenbergr—Vogrče.) Četudi smo staremu letu že dali za vedno slovo, vendar se le preradi spominjamo nazaj, kajti doživeli smo v njem dokaj veselih, a tudi žalostnih uric. Naše izobr. društvo nam je priredilo precej lepih prireditvev, tako igre „Tri sestre“, „Pogodba“, „Gobavi vitez“, „Divji lovec“, „Dve nevesti“ in šaljivo tombolo. Gostovali so družstveniki v Gorenčah z „Dve-ma nevestama“. Četudi malo društvo, je razmerno torej dosti živo in upati je, da bo enako delavno tudi v novem letu. Kar bi želeli družstveniki od okolice, pa je, da bi sosednja društva rajši posečala vogrške prireditve. Potem bi Vogrjani lažje vračevali s svojim obiskom sosedom. — Gasilci so imeli v juliju svoje ustanovno slavje, na njem je igrala godba iz Šmiklavža. — Poroko smo imeli v minulem letu komaj eno. Enainsedemdesetletni Lukej je vzel na svoj dom štiriindvajsetletno nevesto. Naj bi njun zakon bil srečen! — Rodilo se je lani v fari osem otrok. Umrlo pa je 7 oseb in sicer 4 ženskega, 3 moškega spola. Od slednjih je bil eden ustreljen od obmejnih stražnikov, ker je bil zasačen pri tihotapstvu. — Koncec leta smo pokopali ugledno Kotnikovo mater, kateri je naš list že zadnjič posvetil lepe poslovljne besede. — H koncu pa še to: pri pd. Hanjžiču so otvorili novo firmo in sicer za izdelovanje modernih copat. Živela korajža!

Ferlach—Borovlje. Ljudsko gibanje v naši fari je bilo v preteklem letu sledeče: Rojenih je bilo 18 otrok, med temi 8 fantov, umrlo pa je 28 oseb. V zakonski stan si je podalo roke 14 parov.

Iz osrčja Podjune. (Eberndorf—Dobrla ves. Smrt vzorne slovenske žene.) Na praznik sv. Treh kraljev smo spremili k večnemu počitku Krančičovo mater, Marijo Hobel iz Bukovja. Veličasten pogreb je pričal, kakšen ugled je pokojnica uživala. Kaj neki je zvalilo skupaj toliko ljudi, če ne zavest, da je vzela slovo žena, kakršnih nam vedno bolj manjka. Življenje njeno je bilo izraz globoke vere, evharistično prežeto, s trpljenjem bogato okrašeno, z dobrimi deli oplemeniteno. Duhovna mati dvema duhovnikoma, že umrlemu g. Vastlu in še živečemu g. župniku Antonu Kuchlingu, je imela za zadnje spremstvo kar sedem gospodov, na čelu mil. g. prošta Truppeja. Pred domačo hišo se je poslovil z ganljivimi besedami od nje njen duhovni sin, ter zlasti slavil njeno vernost in vdano, naravnost s svetim humorjem blagoslovljeno veliko trpljenje za časa boleznij. Ob odprtem grobu pa je spregovoril mil. g. prošt in pokazal vse velike vrline pokojnice, da so bile vsem pogrebem solzne oči. Njegove besede so bile kakor apel na navzoče, da se sklenejo njene-ga vzgleda, ker le po vzornem krščanskem življenju je možna tako lepa zadnja ura. Vsi prisotni smo čutili, kako iz srca prihaja beseda, ker je malokdaj tako resnična kakor za pokojno Krančičovo mater. Slovenska hiša Krančičeva bo težko pogrešala dobro, zavedno krščansko in delavno ženo. Naj počiva v miru! Preostalim naše globoko sožalje. — **Versko življenje.** Po misijonu, ki smo ga imeli v adventu, je opažati še vedno zelo živahno versko, zlasti evharistično življenje. Milost je obilno delovala. In ali ni potrebno, da smo zrevolucionirali za dobro stvar svoje duše, ko je opažati na drugi strani vedno večje revolucionarno razpoloženje v slabem smislu, kakor je pač protikrščanski duh časa? Najlepša hvala dušnim pastirjem, ki se toliko trudijo, da bi nas vse pridobili za Kristusa. — **Prosvetno društvo.** Na novega leta dan smo gledali v Domu „Divjega lovca“. Udeležba je bila kar zadovoljiva, igralci so svoje vloge dobro rešili, samo z našo sceno je križ. Z navdušenjem bi se dalo tudi temu sčasoma oopomoči. V kratkem, kakor čujemo, spravi gospod kaplan na oder lepo igro, vzeto iz življenja, z naslovom „Matersko srce“. Veselimo se tega.

Kakoršna nedelja, takšna smrt. (St. Stefan bei Nieder-Trixen—Št. Štefan pri Trušnjah.) Sredi decembra se je pomikal z Rut nad Šmartnom proti farni cerkvi sv. Štefana dolg mrtvaški sprevod. Pokopavali so 82letno Kovačevo mater. Celih 57 let je rajna gospodarila na strmem Kovačevem posestvu. Njen dom je bil zatočišče vseh pomoči in tolažbe potrebnih, pri rajnici so se shajali vsi navsvetov potrebni. Nobeden ni šel prazen od Kovačevih hiše. Kovačeva družina je po zaslugi ranjke matere vzor-družina, ki svojega krščanskega in slovenskega značaja do danes ni zatajila. Naj ji izzarimo naše sočutje, materi pa želimo večni mir!

Drobiž. Listi objavljajo, da vožnja na desni strani, ki je doslej upeljana v več avstrijskih deželah, ne bo odrejena za vso državo, ker bi bili s spremembo vezani previsoki stroški. — Mesto Št. Vid ob Glini si želi vojaško garnizijo in se je zanjo obrnilo na pristojno ministrstvo. — Železniška atentatorja Alojz Strigl in Josef Steinecker, ki sta zakrivila železniško nesrečo, sta bila pred prekim sodom v Lincu obsojena na smrt in nato usmrčena. — Koncem decembra so našli v deželi 16.241 brezposelnih. — 20letni kolarski pomočnik Kramer iz Medgorij je bil pred celovškimi sodiščem obsojen na 6 tednov zapora, ker je pred mesecem težko poškodoval posestnika Andreja Lavseggerja z Radiš. Imenovanemu posestniku so nekateri medgorski vročekrvneži zamerili, ker je član slov. pevskega zbora na Radišah. Njihova vročekrvnost se bo ohladila po kaznovanju njihovega kolovodje. — Podganji strup je iz obupa zaužila delavčeva žena Ana Skripot iz Podljubelja. Nahaja se v bolnici. — Na zamrznjenem Klopinskem jezeru bi se bila domala smrtno ponesrečila Ida Zhuber iz Velikovca. Ledena skorja se je pod njeno težo udrla, v zadnjem trenutku je ponesrečenko rešil njen spremljevalec. — Na Rožici se je pri smučanju težko ponesrečil trg. pomočnik Franc Czyč iz Celovca. — V letu 1937 bo klican k naborom letnik 1916, prostovoljno se lahko javijo letniki 1917, 1918, 1919 ter letniki 1911, 1912, 1913 in 1914. Nabori bodo od 1. marca do 30. aprila. V inozemstvu bivajočim Avstrijcem ni treba k naborom.

NAŠA PROSVETA

Kritik ima besedo!

H pevski prireditvi v Železni Kapli.

So me že prijeli, da sem prehud in preoster s svojo kritiko. Pa se me drugi spet navdušili, da nikakor ne škodi nekoliko strokovne ocene in naj mirno nadaljujem. Te bom ubogal, za prve pa pristavil prošnjo, naj razumejo mojo kritiko kot dobro voljo, da bodo naši pevski nastopi kakovostno vedno boljši.

Danes je prvi na vrsti zbor iz Mohlič. Predstavil se je zbranemu občinstvu s svojim geslom o čistem petju. Potem pa je pel pesmi: „Od Celovca noj do Drave“ in še „Dekle je na prag' stala“. Imajo srednje dober glasovni material, potrudili pa so se za lepo prednašanje. Čutiti je bilo neke trdote in še, da bi jim ritem pesmi rad prešel v enolično sekanje. Intonacija ni bila povsem čista, zato začetki nekam šibki. Pa naj jih zaradi tega nikaner ne mine veselje do petja, katerega so pri nastopu toliko pokazali. Po še večkratnih nastopih bodo lahko tekmovali z našimi prvimi zbori.

Za njimi so bili v sporedu domači pevci iz Želzne Kaple. Rudečih rož se jim je v pesmi hotelo in lahko noč so nam voščili. Da znajo dobro držati takt, so pokazali pri prvi pesmi. Tudi pri podajanju so se lepo potrudili. Večkrat pa so jim nagajale trdote. Pri drugi pesmi se je oglasil bas iz svojih globočin, pri prvi je skušal briljirati bariton. Morda bi se dali glasovi medseboj še lepše izenačiti. Seve se treba pri vsem in vseh upoštevati, da so pevci vsled zimskega vremena in dolge vožnje ali hoje morali trpeti na glasu. Izgovarjali so Kapelčani bolj nerazločno, na gotovih mestih v obeh pesmih so netočno zadevali, začetki in konci besed so bili malce neenotni. Sicer pa moram občudovati korajžo, da so segli kar po težkih umetnih pesmih, ko se drugi zbori trudijo s preprostimi navadnimi. Le pogumno naprej, Kapelčani, do lepega petja. Vaš nastop je bil uspeh, sedaj pa se potrudite še za nove, ki vas gotovo čakajo.

Št. Lipš, ta pa, ta! Dobro intonirajo, čisto zadevajo, točni so v taktu in dovolj jasni v izgovarjanju. Glasovi so bili dobri, četudi prehlajeni. Seve je tudi pri njih še marsikaj, kar bi se dalo popraviti: pri drugi pesmi bi bili nekatere stavke lahko bolj vezali, drugi tenor je bil pri obeh pesmih morda nekoliko skopo odmerjen. Pri drugi pesmi z naslovom „Planinska“ je njen takt, ki je posnet po koračnicah, nevaren: sme biti namreč samo slišen, manj viden! Št. Lipšani so želi menda največ pohvale.

Pliberški mešani zbor je najbrže že prvič tako lepo zapel, da so ga ob koncu spet poklicali na oder. O vigredi je pel, da je že prišla. Pa lepo je pel. Intonirali so čisto, zadevali dobro in točno držali takt. Glasovi so lepi in vežbani, pesmi podajajo mehko in lepo. Samo bi si bil jaz želel h tem številu moških glasov več ženskih. No, menda

je bilo težko za avto. Pliberški zbor nam sme biti za naše razmere lep vzor!

Prav tako tudi pliberški moški zbor. Tu in tam niso prav sigurno zadevali, a to je bilo bržkone samo tokrat v tej dvorani. Začetki in konci so bili za dobro uho nekoliko netočni, podajanje pa je bilo prav dobro. Te pevce poslušati, je res užitek. Kdaj jih dosežejo vsi drugi? Pa naj končam, da ne bo preveč zamere, za danes in zaključim prihodnjic. Pst.

Ponovno opozorilo na društva. Vrnite od centrale izposojene igre! Tudi povprašanje od drugod bi radi zadostili. — Občne zборе preložite na vigred in jih brezpogojno javite centrali vsaj teden prej! — Ne pozabite prispevka zvezi za leto 1936—1937! — Do aprila t. l. se vrši društveno delo v običajni obliki, ob času sledijo nadaljna navodila. O kakem razpustu društev po aprilu ni govora. — Koder ustanavljate mladinske jezikovne tečaje, javite pravočasno centrali, da obvesti pristojno politično oblast!

Kritika! V zadnji številki našega cenj. lista je podal neki „Pst.“ oceno prireditve v Žel. Kapli. Pisec je dostavil že kar od začetka, kako je težko kaj takega napraviti, ker je skoraj gotovo, da je nazadnje zamera. Veliko prireditev sem že aranžiral in vselej sem si želel kritike, naj pade tako ali tako. Enkrat me je neka ženska naprosila, naj vendar podam par vrstic in pohvalim igralce, ki so tako požrtvovalni. Storil sem in ker so bile vmes tudi precej debele pogreške, sem na to opozoril. Pa sem se hudo zameril, eden igralcev je celo djal, da ne gre več na oder. To ni prav! Stvarna kritika je vedno na mestu, da prepotrebna je, bi rekel. Kaj nam pomaga, ako bomo vse kar hvalili, in prav od srca mi je zapisal zadnjič gospod „Pst.“, ko pove: „Kaj se bomo farbali, kar pošteno si povejmo v obraz.“ Da, tako je! Če nas bo kritik opozoril na to in ono, gotovo bomo skušali prihodnjic isto popraviti. Ne za sebe, ampak za druge ljudi — gledalce delamo predstave ali prireditve in če zahtevamo od ljudi vstopnino, jim moramo tudi to nuditi, kar želijo. To pa zvemo brez dvoma od stvarnega kritika. Zato se v polno meri pridružim mnenju zadnjega ocenjevalca, ki je imel res korajžo in povedal, kar nam gre, ter ni ostal samo pri obljubi, kot je to storil avizirani kritik za prireditev v Svečah. —č.

Božič pri nas. (Achomitz—Zahomec.) Ob praznikih je obdarila Südmarka 22 naših otrok s srajcami, ki pa niso bile nove. Za velikodušnost smo ji hvaležni, šolski otroci pa so ji morali v zahvalo prirediti v svoji borni nemščini božičnico. Nastopila so tudi naša dekleta iz kuharskega nemškega tečaja. — Tudi mi smo delali. Po božičnici smo priredili krasno igro „Dekle z biseri“, navdušenju prenapolnjene dvorane ni hotelo biti konec. Že pripravljamo drugo, novo prireditev, ki bo ob dobri volji in korajži naših fantov in deklet nedvomno enako dobro uspela.

Köstenberg—Kostanje. Tudi v hribih severozapadno od Vrbskega jezera ne zaostajajo v ljubezni do domače prosvete za drugimi kraji naše lepe domovine. Da je temu res tako, je nazorno pokazal društveni mesečni sestanek na Štefanovo. Najprvo so fantje izborni podali v domači govorici komičen prizor iz vojaškega življenja, da smeha ni hotelo biti ne konca ne kraja. Nato se je oglasil društveni tamburaški zbor, ki vsled svoje vzorne discipline in vneme stalno napreduje in kateri je poleg starih in mlajših kostanjskih igralcev najmočnejši izraz slovenske prosvete severozapadno od Vrbskega jezera.

Mellweg—Melviče. Na praznik treh kraljev je melviško izobraževalno društvo uprizorilo igri „Sv. Cita“ ter „Kmet in fotograf“. Prireditve je nad vse lepo uspela. Dekleta, ki so igrala kar vse vloge, moške in ženske, so pokazala, da ni so samo korajžna, temveč da imajo tudi slovenskemu ljudstvu v splošnem lasten dar globoko živetelega podajanja življenja v igri. Njim kakor vsem točkam programa je nabito polna dvorana v gostoljubnem župnišču navdušeno pritrjevala. Zato čast in polno priznanje vrlim prirediteljem, predvsem domačemu č. g. župniku ter dekletom-igralkam!

Prireditve 17. januarja. V nedeljo 17. januarja ponovi društvo v Greb. Kloštru v svoji novi dvorani ob 3. uri božično igro „Vrnitev“. Vmes petje domačega zbora. — Isto nedeljo ponovi „Danica“ v Št. Vidu popoldne ob 3. uri na društvenem odru pri Voglu v Št. Primožu igro „Črna žena“. Med odmori pojejo pevci in svirajo tam-

buraši. — V nedeljo 17. t. m. uprizori društvo v Globasnici ob 3. uri pop. pri Šoštarju prelepo igro „Z lastovkami“ in vabi nanjo svoje prijatelje. V nedeljo 31. januarja pa ima društvo istotam ob 3. uri pop. svoj redni občni zbor, na katerega že danes opozarja.

GOSPODARSKI VESTNIK

Gospodar, imej odprte oči! Večkrat že smo opozarjali, da je ob sodobnih gospodarskih prilikah pripraven en sam gospodarski način: pridelujete in izdelujete čim največ doma! Vprežite zemljo, rastlinstvo, živad in človeka, vsestransko naj služite vse na kmetiji cilju, da jo obdrži. Tudi malih in najmanjših dohodkov ni zanemarjati, tudi malega in nezatnega dela ni prezreti! Kar ima prostora na kmetiji, kar more roditi zemlja, nuditi kulturna rastlina in dati živad, kar zmorejo pridne človeške roke — vse, prav vse to spada danes v kmetijstvo in njega gospodarski svet. Po svojem ustroju že je kmetija samostojno gospodarsko telo in je le rahlo vezana z drugim gospodarstvom. Kdor pa danes podpre njeno samostojnost z najpestrejšim in vsestranskim gospodarstvom, gospodari najbolje! Kajti trg nima kmetiji preveč nuditi.

Rešite gozd, tako se glasi spomenica neke skupine lastnikov avstrijskega gozda. Spomenica pravi, da je obremenitev gozda dosegla v državi višino, ki mora uničiti sleherno avstrijsko gozdarstvo. O negi gozdov ni več govora, gozd se ali slepo uničuje s sekanjem ali pa prepušča samemu sebi. 40 odstotkov vseh gozdarskih delavcev in nastavljenecv je odslovljenih, zadolžitev gozdnih posestev dosega enormno višino. Spomenica zahteva takojšnjo razbremenitev gozdov po zemljiškem davku, če naj se ta dragoceni kos narodnega gospodarstva reši pred katastrofo.

Sadjarji, učimo se! Minulo leto je imelo slabo sadno letino. Primanjkuje posebno zimskih jabolk, ki imajo zato visoko ceno. Slabi letini je kriva slaba pomlad, vlažno in toplo poletje pa je vplivalo kvarno na kakovost. Velika krivda je še pri nas: manjka sadne kulture. Vigredi smo opuščali gnojenje in škropljenje, češ letos ne bo itak nič gori. To pa je velik gospodarski greh, če zanemarjamo sadje uprav v času, ko je še posebno potrebno nege, hrane in varstva. Veliko škodo je napravil v minuli jeseni oktoberski sneg. S skrbjo jo bomo zacelili morda v letih. Zato pa moramo živeti v prepričanju, da je sadno drevo kulturna rastlina, katero je treba skrbno gojiti. Le če se bomo z vne- mo in odločnostjo oprijeli umnega sadjarstva, si bomo zagotovili redne in razmerno dobre dohodke od našega sadjarstva.

Dedovanje brez testamenta. (Hkrati odgovor na vprašanje K. P.) Vprašate, kako je z dedovanjem po očetu, ki noče napraviti testamenta. Če ni testamenta, stopi v veljavo postava, dedovanje se uredi zakonitim potom. Žena rajnega dobi četrtno zapuščine, vsi otroci skupaj pa ostale tri četrtnine. Za prevzem dediščine je treba posebne izjave pred sodiščem, dediščino seve vsakteri lahko odkloni.

Beljaške tržne cene sredi januarja. Zelje 30, rdeče 40, karfijol 80, rumena repa 40, bela 20, solata v glavicah 20, endivija 10, čebula 50, česen 1.60, špinača 1.20, redkev 40, hren 3.00, peteršilj 60, krompir 16, kisló zelje 60, kislá repa 40, namizna jabolka 60—1.00, goveje meso 2.00—3.20, svinjsko meso 2.40—3.20, ovčje 1.50—2.00, prekajeno 3.00—4.00, orehi 1.00, hruške 80—1.20, suhe češplje 80—1.20, strd 4.40, pitane kokoši 2.80, kapuni 4.00, stare kokoši 2.50, rače 3.20, gosi 3.20, jajca v zabojih 17, vložena 15, sveža 18 g za komad.

Tebe se tiče, prijatelj!

Ljubezen do naroda je v veliki meri ljubezen do njegovega glasila. Koroški Slovenec brez „Koroškega Slovenca“ ni več polnovreden član narodne družine!

Ali imaš svoj list?
Ali ga redno plačuješ?
Ali ga priporočaš drugim?
Ali ga širiš, braniš li njegovo čast?

Tudi tebe se tiče, prijatelj!